

LU HYIAO-TS

路孝子

VU-TS SÖN-TSIANG

父子算賬

IH-PE TSIU

一杯酒

SE-LAH TENG HÆN-NAH

雖拉等喊哪

ZÔNG-HÆ

上海

1869.

LU HYIAO-TS

路孝子

Zin kyi-jih nyin læ Hwô-gyi koh yiu ih-go nyü-nying kyiao-leh Kô s-meo nyin-kyi s-jih
前幾十年，來花旗國，有一個女人，叫勒嘉師母；年紀四十

to-tin læ ih-go hyiang-ts'eng li-hyang zo siao shü-vông kao-kao siao-nying doh shü
多點；來一個鄉村裏向坐小書房，教教小人讀書。

Yiu ka ih-nyih Kô s-meo k'en-kyin ih-go jih-nyi-sæn shü siao-nying tseo-ko meng-meng Kô s-meo
有介一日，嘉師母看見一個十二三歲小人走過，問問嘉師母

z-ka wô Ng yiu za-bæn ka feh Hao-peh ngô dzaen liang dong-din
是介話，「爾有柴爿解弗？好撥我賺兩銅鈿。」

Kô s-meo we-teh gyi z-ka wô Ngô za long-tsong z ngô-go ling-sô-kô ih-go lao-den
嘉師母回答其是介話，「我柴，攏總是我個鄰舍家一個老頭

ka-go
解個。」

Keh siao-nying z-ka wô 'Ô-üô Keh-tsao dza-yi ni S-meo meng gyi soh-go
箇小人解是介話，「噯[1]！箇遭咋拵呢？」師母問其「啥個

z-ken
事幹？」

[1] 此處 1852 版爲 Ôh-yüô

Keh siao-nying z-ka wô Ngô vu-lao ngæn-tsing hah-de ngô meo-lao bing yi hyüong-hyüong kæn
箇小人是介話，我父老眼睛瞎了^[1]，我母老病又 兇 兇 間，
Ngô kyih-mih tseo-c'ih-læ z-'eo ah-lah ah-me læ-tih k'oh zông k'ong-p'ô ah-lah meo-lao bing ve hao Ngô
我今末走出來時候，阿拉阿妹來的哭，尚恐怕阿拉母老病癒好。我
zi ziah-z hao dzæn-tin dong-din cong do-nying pô-feh-neng-keo keh-lah kyih-mih sing-siang tao nying-kô oh-li ky'i
自若是好賺點銅鈿供大人，巴弗能夠；箇拉今末心想到人家屋裏去
ka-ka za-bæn K'o-sih Tseo-leh pun-pun-jih-nyih m nying iao ngô ka
解解柴爿。可惜！走了半半十日無人要我解。

[1] 此處 1852 版錯印爲 heh-de

Ka wô-ts ziu ngæn-li beh-c'ih jih-dzæ k'o-lin-siang Kô s-meo k'en gyi ngæn-li beh-c'ih k'en
介話仔，就眼淚浮出，實在可憐相。嘉師母看其眼淚浮出，看
gyi lang-lang t'in-kô i-zông c'ün-leh boh-boh-go nying kwah-kwah læ-tih teo ziu eo gyi tseo-tæn-tsing-læ
其冷冷天家衣裳穿勒薄薄個，人刮刮來的抖，就謳其走帶進來，
ho-lu pin-yin zo-ih-zo meng gyi we du-kyi feh Keh siao-nying z-ka wô Ngô feh-da-li
火爐邊沿坐一坐。問其會肚飢弗？箇小人是介話，「我弗大裏
du-kyi zô-nyih tsiu-ko ngô yiu-tin fæn-jü ky'üoh-ko de
肚飢。昨日^[1]晝過我有點^[2]番薯喫過了。」

[1] 此處 1852 版爲 zô-nyi

[2] 此處 1852 版爲 yiu liang

Kô s-meo meng gyi z-ka wô Yia-væn ni Gyi wô M-neh ky'üoh-ko
嘉師母問其是介^[1]話，「夜飯呢？」其話，「無得喫過。」
S-meo meng gyi T'in-nyiang-væn ng iao-bông yia m-neh ky'üoh-ko Keh siao-nying we-teh gyi
師母^[2]問其，「天亮飯，爾要防也無得喫過^[3]？」箇小人回答其
ka wô Keh tao m-iao-teh-kying mæn-mæn hao ky'üoh ngô meo-lao teng ngô wô-ko-de gyi z-ka
介話，「箇倒無要得緊；慢慢好喫。我母老等我話過了，其是介
wô Ah-fah tsih-kwun gying-lih tso z-ken i-jing Tsing Jing-go dao-li tso-nying ka T'in-Vu pih-ding
話，阿發！^[4]只管勤力做事幹，依順真神個道理做人；介天父必定
we tsiao-kwu ng-noh tsih-leh oh-li z-ken ih wô-ky'i-læ sing-li jih-dzæ feh-tsiao dza næn-ko
會照顧爾儂，只勒屋裏事幹一話起來，心裏實在弗照咋難過。」

[1] 此處 1852 版爲 ka，缺 z 一字

[2] 此處 1852 版多 yi 一字

[3] 此處錯印爲 ky'üôh-ko

[4] 此處 1852 版多 ng 一字

Kô s-meo yia ngæn-li c'ih z-ka wô 'Æ Ng-noh siao-nying tao hao dæn-ming bih-nying
嘉師母也眼淚出，是介話，「噍！爾儂小人倒好。但明別人
k'eng pông-dzu ng feh-k'eng pông-dzu ng ngô pih-ding we teng ng ky'i tang-sön-kyi k'en
肯幫助爾，弗肯幫助爾，我必定會等爾去打算記看。」

Ziu tao tsao-keng-li ky'i-de do-leh ih-ngæn mun-deo ih-ngæn nyüoh peh gyi ky'üoh
就到竈跟裏去了，馱勒一眼饅頭，一眼肉撥其喫。

Keh siao-nying z-ka wô To-zia s-meo t'eo-p'ô s-meo k'eng shih-wô peh ngô do-tao oh-li
箇小人是介話，「多謝師母。偷怕師母肯說話，撥我馱到屋裏
ky'i Tsih-leh s-meo feh-tsiao yiu ling-sô-kô iao nying ka za-bæn m-teh
去。只勒師母弗照^[1]有鄰舍家要人解柴爿嘸得？」

[1] 此處 1852 版爲 feh-tsiao s-meo

Kô s-meo z-ka wô Fông-sing ngô tsao-keng 'eo-deo yiu-ho za-bæn læ-kæn ng hao ky'i
嘉師母是介話，「放心。我竈跟後頭，有夥柴爿來間，爾好去
ka ngô we coh kong-din peh ng Keh siao-nying wô To-dzing to-dzing s-meo Ziu kw'a-kw'a
介；我會給工鈿撥爾。」箇小人話，「多承多承師母。」就快快
peng-tao tsao-keng 'eo-deo ky'i ka za-bæn ky'i-de
奔到竈跟後頭去解柴爿去了。

Kô s-meo 'eo gyi læ-tih ka ziu c'ün-leh nga-t'ao ta-leh mao-ts tao ling-sô-kô oh-li
嘉師母候其來的介，就穿勒外套，帶勒帽子，到鄰舍家屋裏
ky'i-de wô-hyang gyi-lah dao Keh-go siao-nying tsæ hao m-neh-de nyin-kyi se ky'ing we
去了，話向其拉道。「箇個小人，再好嘸得了；^[1]年紀雖輕，會
ka hyiao-jing we ka pò-kyih jih-dzæ næn-teh næn-teh ah-lah ing-kæ pông-ts'eng gyi kyi
介孝順，會介巴結^[1]，實在難得，難得。阿拉應該^[2]幫襯其記。」

Ling-sô-kô long-tsang z-ka wô Ng-go shih-wô z-go z-jün kæ pông-ts'eng gyi Kô
鄰舍家攏總是介話，「爾個說話是個；自然該幫襯其。」嘉
s-meo-go ling-sô-kô ziu teo-long liang-sæn kw'e fæn-ping song-peh Ah-fah yiu ih-go nying do-leh mun-deo yiu
師母個鄰舍家就兜攏兩三塊番餅送撥阿發。有一個人馱勒饅頭，有
ih-go do-leh ih-bing ngeo-na wa-yiu ih-go do-leh jih-to hao-hao bing-ko ih-tsah do-do læn peh
一個馱勒一瓶牛奶，還有一個馱勒十多好好蘋果。一隻大大籃撥
gyi-lah tsi-mun-de eo Ah-fah ta-tao oh-li ky'i kao-fu tia-nyiang
其拉齒滿了；謳阿發帶到屋裏去，交付爹孃。

[1] 此處 1852 版爲 nyin-kyi se-tsih ka-ky'ing, wa we ka hyiao-jing, wa we ka pô-kyih

[2] 此處 1852 版爲 z-jün kæ

[3] 此處 1852 版錯印爲 gyi-leh

Ah-fah feh-jün feh-k'eng do gyi wô Ngô bing feh-z t'ao-væn neng-s peh ngô sang-weh
阿發佛然弗肯馱；其話，「我並弗是討飯。能使撥我生活
tso-tso dzæn-tin dong-din zi ky'i ma tong-si peh do-nying ky'üoh
做做，賺點銅鈿，自去買東西撥大人喫。」

[1] 此處原文錯印爲 ky'öuh

Kô s-meo teng gyi wô Keh-go shih-wô keh-zông vong kông-de ng-go meo-lao sang-bing-kæn
嘉師母等其話，「箇個說話，箇晌留講了；爾個母老生病間；
teng ng dzæn-tsing-læ læ-feh-gyi-de Ng do-leh-ky'i z-de ngô ming-tsiao wa iao zi tao ng-go
等爾賺進來，來弗及了。爾馱勒起，是了；我明朝還要自到爾個
oh-li ky'i mông-mông ng-go meo-lao
屋裏，去望望爾個母老。」

Ah-fah ky'ih-leh keh-tsah læn kyü oh-li ky'i-de ih tseo-tsing meng-k'eo den pô Kô s-meo shih-wô
阿發挈勒箇隻籃歸屋裏去了；一走進門口頭，把嘉師母說話
long-tsong wô-hyang tia-nyiang dao yi pô song-læ-go tong-si yiang tang-yiang do-c'ih-læ peh ah-nyiang k'en
攏總話向爹孃道；又把送來個東西，樣打樣馱出來撥阿孃看，

Ah-fah-go ah-tia z-ka wô Ah-fah ngô k'o-sih z hah-ts feh neng-keo k'en-kyin keh-sing
阿發個阿爹是介話，「阿發！我可惜是瞎子，弗能夠看見箇星
hao-hao eng-nying ng-noh ih-sang ih-si ih-ngæn m-nao mông-kyi Ziu teng Ah-fah-go ah-nyiang z-ka
好好恩人。爾儂一生一世一眼嚙得好忘記。」就等阿發個阿孃是介
wô Ah-lah jih-dzæ ing-kæ zia-zia T'in-Vu-go do-do eng-we ing-we gyi s-peh ah-lah ka hyiao-jing
話，「阿拉實在應該謝謝天父個大大恩惠；因爲其賜撥阿拉介孝順
ih-go ng-ts feh-jün keh-sing hyü-to hao tong-si kyih-mih-ts 'ah-li læ ni Ah-fah-go ah-tia
一個兒子。弗然箇星許多好東西，今末子何裏來呢？」阿發個阿爹
ziu ts'æn-nyian-kyi zia-zia T'in-Vu we-leh keh-sing song-læ-go tong-si yi we-leh T'in-Vu s-peh gyi ka
就懺唸記，謝謝天父，爲了箇星送來個東西；又爲了天父賜撥其介
hao ih-go ng-ts
好一個兒子。

Keh-go z-ken næn-kæn yi-kying s-jih-to nyin de Ah-fah yin-dzæ Hwô-gyi koh yi-kying tso
箇個事幹難間已經四十多年了。阿發現在^[1]花旗國已經做
en-ts'ah-s ko-de nying-kô tu ngao gyi nying cong-sing 'eo-dao Gyi ah-tia-go veng-deo-teng ts'ao-ts-hwô yi-kying
按察使過了。人家都傲其人忠信厚道，其阿爹個墳頭頂草子花已經
k'æ-leh nyiæn-to nyin-de Næn-kæn gyi-go ah-nyiang lao-lao-de tsih-we do-leh æ-dziang læ kao-t'ing do-dông
開了廿多年了，難間其個阿孃老老了，只會馱勒哀杖來高廳大堂
c'oh-kyi c'oh-kyi tseo-tseo Gyi djông-djông z-ka wô Deo-tsao-ts nying-kô wô ah-lah gyüong-kw'u dæn-z
戳記戳記走走，其常常是介話，「頭遭子人家話阿拉窮苦；但是
keh z-'eo ah-lah oh-li se-tsih dong-din ky'üih yia m-neh hao-sôn gyüong-kw'u ing-we ah-lah Ah-fah
箇時候，阿拉屋裏雖即銅鈿缺，也嘸得好算窮苦；因為阿拉阿發
tso ng-ts ka hyiao-jing ah-lah jih-dzæ pi yiu-lao nying-kô wa yiu-lao
做兒子介孝順；阿拉實在比有佬人家還有佬。」

[1] 此處 1852 版多 læ 一字

Yin-dzæ keh-t'ah di-fông nying feh eo gyi Ah-fah long-tsong ts'ing-hwu gyi Lu lao-yia Se-tsih tso-leh
現在箇埠地方人弗謳其阿發，攏總稱呼其路老爺。雖即做勒
kwun fu-kwe shông-djün gyi dzing-gyiu dæ ah-nyiang feh-tsiao dza hyiao-jing teng siao-læ z-'eo
官，富貴雙全，其仍舊待阿孃弗照咋孝順；等小來時候
ih-seh-ih-nyang Yia djông-djông hyiang zi-go siao-nying ka wô Jü-ko iao teh-djôh weh-ling-go en-tæn
一色一樣。也常常向自個小人介話，「如果要得着活靈個安耽，
[1] si-'eo-go foh-ky'i tsong z iao æ-kying T'in-Vu hyiao-jing vu-meo p'oh-p'oh-jih-jih pô-pô-kyih-kyih
死後個福氣，總是要愛敬天父，孝順父母，樸樸實實，巴巴結結
tso z-ken Ng-noh væn-pah siao-nying doh keh-peng shü m-nao mông-kyi
做事幹。」爾儂凡百小人讀箇本書，嘸得好忘記。

[1] 此處 1852 版多 teng 一字

AH-TIA T'I NG-TS SÖN-TSIANG

阿爹替兒子算賬

Yiu ih-nyih ih-go siao-nying ming-z kyiao-leh Hen-li tseo-tsing gyi ah-tia-go tsiang-vông-li k'eo-k'eo
有一日一個小人，名字叫勒漢利，走進其阿爹個賬房裏。扣扣
gyi ah-tia læ-tih siu-long tsiang-bu ze-siu pô tsiang-bu fông-læ Hen-li-go deo-li teng gyi hyi-hyi
其阿爹來的收攏賬簿；隨手把賬簿放來漢利個頭裏，等其嬉嬉。

Keh-go tsiang-bu djong-djong-go Hen-li kying-feh-ky'i gyi ziu gyiu ah-tia do-ko keh-go tsiang-bu
箇個賬簿重重個，漢利經弗起。其就求阿爹馱過箇個賬簿。

Ah-tia do-ko tsiang-bu k'ông-hao-ts Keh-tsao Hen-li teng ah-tia dô-kô kông ih-fæn
阿爹馱過賬簿，囡好仔。箇遭漢利等阿爹大家講一番。

Hen-li ziu meng ah-tia z-ka wô Tia-tia yüong ka do-do bu-ts zông-tsiang ng feh-tsiao ky'in
漢利就問阿爹是介話，「爹爹用介大大簿子上賬，爾弗照欠
ning-kô to-siao dong-din yia feh-tsiao ning-kô ky'in ng to-siao dong-din Ngô ts'eng-ts'eng keh-go bu-ts yiu
人家多少銅鈔；也弗照人家欠爾多少銅鈔。我忖忖箇個簿子有
m-ts'in-da-væn tsiang hao zông
嘸千大萬賬好上。」

Ah-tia z-ka wô Keh-z ng ts'eng-dzæn feh-z tsiang-bu do ziu ky'in ning-kô to
阿爹是介話，「箇是爾忖賺。弗是賬簿大，就欠人家多；
tsiang-bu siao ziu ky'in ning-kô ky'üih kôh-ning yiu kôh-ning-go sing-siang yiu-teh-go ning ky'in ning-kô leng-ts'in
賬簿小，就欠人家缺。各人有各人個心想。有得個人欠人家論千
leng-væn dong-din gyi tsiang ih-pih tu feh-zông keh-cü-ka yia yiu yiu-teh-go ih-ngæn feh ky'in ning-kô
論萬銅鈔，其賬一筆都弗上；箇株介也有。有得個一眼弗欠人家，
gyi tsiang-bu yü-sin be-hao-kæn ka yia yiu
其賬簿預先備好間；介也有。」

Hen-li z-ka wô Jü-wô Dza-we z-ka Ka z wá-go Ziah-z ngô shih-wô ni
漢利是介話，「誰話？咋會是介？介是壞個。若是我說話呢，
ih-ngæn m-neh ky'in ning-kô ning-kô yia ih-ngæn m-neh ky'in ngô iao soh-go tsiang-bu ni
一眼嘸得欠人家，人家也一眼嘸得欠我；要啥個賬簿呢？」

Ah-tia z-ka wô Ng ky'in ning-kô feh ky'in ning-kô keh-z m-su-go Ngô wô
阿爹是介話，「爾欠人家，弗欠人家，箇是嘸數個。我話，
yiu-teh-go ning ky'in ning-kô leng-ts'in leng-væn dong-din gyi tsiang ih-pih tu feh-zông ng ziu-z ka-go
有得個人欠人家論千論萬銅鈔，其賬一筆都弗上；爾就是介個
ning
人。」

Hen-li z-ka wô Ngô ng ts'eng-ts'eng ngô yiu ky'in ning-kô dong-din m Yiu ih-tsao ngô
漢利是介話，「我！爾忖忖我有欠人家銅鈔嘸？有一遭，我
ky'in ah-me deo-nyi-pah dong-din yi-kying peh gyi wæn-de næn-kæn ngô pun-pin tu m-neh ky'in ning-kô
欠阿妹頭二百銅鈔；已經撥其還了。難問我半邊都嘸得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô Shü-kæn-zông we-leh feh zông-tsiang yiu hyü-to k'eo-nyih Hen-li
阿爹是介話，「世間上，爲了弗上賬，有許多口業。漢利！
ngô yiu-tin nyi-sing zông-k'ong-p'ô ng yia yiu keh-cü-ka mao-bing T'eo-p'ô ng yia yiu ky'in ning-kô
我有點疑心，尚恐怕爾也有箇株介毛病。偷怕爾也有欠人家
meh-deo-meh-nao tsa ziah-z peh ngô dzô-c'ih-læ ng dza wô ni
沒頭沒腦債；若是撥我查出來，爾咋話呢？」

Hen-li z-ka wô Ngô k'en tia-tia læ-tih kông c'ü-siao shih-wô M nying we dzô ngô c'ih-læ yiu
漢利是介話，「我看爹爹來的講取笑說話，嚟人會查我出來有

dong-din ky'in nying-kô ing-we ngô ih-ngæn tu m-neh ky'in nying-kô
銅鈿欠人家；因為我一眼都嚟得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni ng-go tsiang ngô tao teng ng dzô-dzô siang
阿爹是介話，「介呢，爾個賬我到等爾查查相。」

Hen-li z-ka wô Ze-bin ng tia-tia dza ky'i dzô tsong-tsong dzô ngô feh-c'ih yiu tsa
漢利是介話，「隨便爾爹爹咋去查，總總查我弗出有債。」

Ah-tia z-ka wô Ka z-de ng zo-tæn-lôh k'en ngô ah-tia sôn-tsiang-go siu-dôn
阿爹是介話，「介是了。爾坐帶落，看我阿爹算賬個手段。」

Ts'ih-nyin væn-din i-zông din oh-shü-din shoh-siu-din wa-yiu ling-ling-se-se gong-long sôn-læ
七年飯鈿，衣裳鈿，屋貫鈿，束脩鈿；還有零零碎碎；共攞算來，

ky'iah-leh kyi-pah-kw'e fæn-ping næn-kæn keh-sing-ka tu vong sôn-de Ng wa-yiu ih-go ting-do tsa-cü
卻勒幾百塊番餅。難問箇星介都留算了。爾還有一個頂大債主，

ziu-z T'in-zông Ah-tia Ng ky'in shü-kæn-zông ah-tia-go tsa se-tsih to wa pi-feh-læ ky'in T'in-zông
就是天上阿爹。爾欠世間上阿爹個債，雖即多，還比弗來欠天上

Ah-tia-go tsa ka to Næn-kæn tæm-tsih ng ky'in T'in-zông Ah-tia-go tsa ngô sôn peh ng t'ing t'eo-p'ô ngô
阿爹個債介多。難問單只爾欠天上阿爹個債，我算撥爾聽；偷怕我

sôn-dzæn ng hao wô
算賺，爾好話。

Hen-li zi ts'eng-ts'eng z-ka wô Ka sôn-ky'i-læ ngô tsing-tsing væn-kwæn
漢利自忖忖是介話，「介算起來，我真真犯關。」

Ah-tia ziu teng gyi wô T'in-zông Ah-tia peh ng ih-sang ih-si ngæn-tsing we k'en ng-to we
阿爹就等其話，「天上阿爹撥爾一生一世眼睛會看，耳朵會

t'ing siu we dong zih-deo we kông bih-deo-kwun we hyüong ka k'en-ky'i-læ ng ky'in Gyi to-siao tsa
聽，手會動，舌頭會講，鼻頭管會嗅，介看起來，爾欠其多少債

ni Ng lao-jih kông t'eo-p'ô coh ih-ts'in-liang nying-ts peh ng s-teh ng ngæn-tsing ve k'en ng-to ve
呢？爾老實講，偷怕給一千兩銀子撥爾，使得爾眼睛瞞看，耳朵瞞

t'ing siu ve moh zih-deo ve zông bih-deo-kwun ve hyüong ng k'eng feh k'eng
聽，手瞞摸，舌頭瞞嚐，鼻頭管瞞嗅，爾肯弗肯？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh-z feh k'eng-go ziu-z ih-væn-liang yia tu fæ-gyi
漢利是介話，「爹爹！箇是弗肯個；就是一萬兩！也都勦其。」

Ah-tia z-ka wô Ka k'en-ky'i-læ ngô sôn ng ih-væn-liang nying-ts z feh we-ky'üoh ng Ng ky'in
阿爹是介話，「介看起來我算爾一萬兩銀子是弗委曲爾。爾欠

T'in-zông Ah-tia wa-yiu ih-jiang ziu-z sing-li-go du-dzæ ziang sing-li we p'i-bing we ts'eng-ts'eng
天上阿爹還有一樣，就是心裏個肚才；像心裏會批評，會忖忖，

we tang-sōn we kyi-teh we hwun-hyi we pe-shōng we ô-wōng teng pah-jiang sing-li-go neng-ken
會打算，會記得，會歡喜，會悲傷，會慍惶，等百樣心裏個能幹。

keh-sing-ka tsæ kô ih-væn-liang ts'eo yia-z feh we-ky'üoh ng
箇星介再加一萬兩湊也是弗委曲爾。」

Hen-li z-ka wô Ka p'a-ky'i-læ ziu-z shü-kæn-zōng ting-to yiu-lao dzin-gyü-li k'òng-tih-go
漢利是介話，「介派起來，就是世間上頂多有佬錢櫃裏囤的個
nying-ts do læ peh ngô wæn keh-go tsa wa feh-keo
銀子馱來撥我還箇個債，還弗夠。」

Ah-tia z-ka wô Hen-li mæn-tin mæn-tin ngô wa tsih sōn ky'i-deo-de wa-yiu hyü-to
阿爹是介話，「漢利！慢點慢點。我還只算起頭了。還有許多
wa m-teh sōn-djōh Ng we kōng shih-wô-go neng-ken tsæ-ve feh dzih-din Ngô ts'eng-ts'eng we-leh ih-ngæn
還無得算着。爾會講說話個能幹再贍弗值鈿。我忖忖爲了一眼
dong-din ng tōn-tōn feh-k'eng tso ô-ts
銅鈿，爾斷斷弗肯做啞子。」

Hen-li z-ka wô Tso ô-ts ziu-z 'en-t'in-ô dong-din tu jü-long-læ peh ngô yia
漢利是介話，「做啞子！就是咸天下銅鈿都聚攏來撥我，也
fæ-gyi
勸其。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni ziah iao sōn ng-go tsa keh 'en-t'in-ô dong-din-go su-moh yia
阿爹是介話，「介呢，若要算爾個債；箇咸天下銅鈿個數目也
ky'iah-leh kô-zōng-ky'i Wa-yiu ng-noh kyi-sing m-bing m-t'ong keh kæ sōn to-siao dong-din
卻勒加上去。還有爾儂肌身無病無痛，箇該算多少銅鈿？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh shih-wô ngô dzong-læ m-neh t'ing-meng-ko Kyi-sing m-bing
漢利是介話，「爹爹！箇說話我從來無得聽聞過。肌身無病
m-t'ong z pi væn-jiang tong-si keng-kô dzih-din
無痛！是比萬樣東西更加值鈿。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni keh-go tsiang-bu ky'iah-leh zōng hyü-to Keh-tsao kōng-tao ng yiu
阿爹是介話，「介呢，箇個賬簿卻勒上許多。箇遭講到爾有
ts'ing-kyün yiu beng-yiu yiu tsi-me yiu hyüong-di yiu ah-nyiang teng ngô ah-tia keh-sing
親眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿孃，等我阿爹，箇星
hao-c'ü ze ng zi sōn to-siao ngô hao kô-zōng-ky'i
好處，隨爾自算多少我好加上去？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh-go kô-din z m su-moh-go ze ng dza ky'i sōn tsong
漢利是介話，「爹爹！箇個價鈿是無數目個，隨爾咋去算，總
ve sōn-leh t'eo-to
贍算勒透多。」

Ah-tia z-ka wô We-leh Sing-shū-go dao-li peh ah-lah hao hyiao-teh T'in-Vu-go do
阿爹是介話，「爲了《聖書》個道理，撥阿拉好曉得天父個大
eng-we zi-go do ze-ky'in Yia-su kyi-ze-go do kong-lao teng t'in-dōng-go do foh-ky'i yi feh-tsiao
恩惠，自個大罪愆，耶穌救罪個大功勞，等天堂個大福氣，又弗照
hao sōn ng to-siao
好算爾多少？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia ka-sing tsa sōn peh ngô
漢利是介話，「爹爹！介星債算撥我！」

Ah-tia z-ka wô Lā shū-kān zōng m-yiu ih-go ts'ong-ming-go hao-nying feh long-do dzih-din Tsing
阿爹是介話，「來世間上嚟有一個聰明個好人弗弄大值鈿真
Jing-go li-pa-nyih T'eo-p'ô ngô sōn ng vān-pah li-pa-nyih li-hyang keh-sing t'ing-meng dao-li ky'i
神個禮拜日。偷怕我算爾凡百禮拜日裏向，箇星聽聞道理，去
tao-kao sing-li en-wēng-go hao-c'ü keh-go su-moh yia feh-siao
禱告，心裏安穩個好處，箇個數目也弗少。」

Hen-li z-ka wô Tia-tia ng ih-yiang tu m-neh ts'o-lôh gyin tang-gyin tu zōng-leh ngô-go
漢利是介話，「爹爹！爾一樣都無得錯落；件打件都上勒我個
ming'ô
名下。」

Ah-tia z-ka wô Ngô tsiao-dzih sōn tsong z iao ka zōng-fah Nān-kān bih-yiang tu
阿爹是介話，「我照直算，總是要介上法。難間別樣都
vong-kōng tēn-kōng T'in-Vu-go do eng-we ts'a Gyi doh-yiang Ng-ts Yia-su tao shū-kān-zōng lā sô-diao
留講，單講天父個大恩惠，差其獨養兒子耶穌到世間上來，赦掉
ng-noh-go djong-ze kyi- ng c'ih di-nyūoh peh ng zōng t'in-dōng Hen-li ziu-z ng yiu ih-ts'in
爾儂個重罪，救爾出地獄，撥爾上天堂。漢利！就是爾有一千
shū-kān-zōng-go dong-din nying-ts ky'i wān keh eng-we-go tsa yia wān-feh-wun
世間上個銅鈿，銀子，去還箇恩惠個債，也還弗完。」

Hen-li z-ka wô Tia-tia z-go ng ka-go tsa sōn-peh ngô hao-vong tsā zōng-ts'eo
漢利是介話，「爹爹！是個，爾介個債算撥我，好留再上湊。
ngô zin-deo ts'eng-ts'eng ih-ngān m-neh ky'in nying-kô keh-tsao ts'eng-lā tsing-tsing yiang-yiang tu ky'in-tao-de
我前頭忖忖一眼無得欠人家；箇遭忖來真真樣樣都欠到了。」

Ah-tia z-ka wô Ngô ziu-z yin-dzā feh tsā zōng-ts'eo ng-go tsa yi-kying do-do ng
阿爹是介話，「我就是現在弗再上湊，爾個債已經大大。爾
k'o-pi ziang Sing-shū-li sô wô-tih-go keh-go yüong-nying ky'in gyi cū-nying-kô s-vān-liang nying-ts
可比像《聖書》裏所話的個箇個傭人，欠其主人家四萬兩銀子；
gyi ih-ngān m-kao hao wān Nān-kān peh ngô p'a-p'a k'en tsiang-bu zōng-tih-go tao-ti yiu to-siao Ng yiu
其一眼無告好還。難間撥我派派看，賬簿上的個到底有多少？爾有
weh-tong-go sing-ming yiu we k'en-go ngān-tsing yiu we t'ing-go ng-to yiu we moh-go siu yiu we
活東個性命，有會看個眼睛，有會聽個耳朵，有會摸個手，有會
zōng mi-dao-go zih-deo yiu we hyūong ky'i-mi-go bih-deo-kwun wa-yiu ng yiu ih-go we p'i-bing
嚐味道個舌頭，有會嗅氣味個鼻頭管^[1]；還有爾有一個會批評，

we s-ts'eng we tang-sōn we kyi-teh we hwun-hyi we pe-shōng we ô-wōng-go ling-sing
會思忖， 會打算， 會記得， 會歡喜， 會悲傷， 會慚惶個靈性；
wa-yiu ng yiu ih-go we kōng shih-wô-go cū-pô teng ih-go m-bing m-t'ong-go kyi-sing wa-yiu
還有， 爾有一個會講說話個嘴巴， 等一個嘅病嘅痛個肌身； 還有，
ng yiu ts'ing-kyūn yiu beng-yiu yiu tsi-me yiu hyūong-di yiu ah-nyiang teng ngô ah-tia
爾有親眷， 有朋友， 有姊妹， 有兄弟， 有阿孃， 等我阿爹；
wa-yiu ng yiu Sing-shū-go kao-hyūing li-pa-nyih-go hao-c'ü Yia-su kyi ze-go do kong-lao
還有， 爾有《聖書》個教訓， 禮拜日個好處， 耶穌救罪個大功勞。
Hen-li keh-sing eng-we-go tsa ziu-z ih-ts'in shū-kæn-zōng-go dong-din nying-ts do-læ wæn
漢利！ 箇星恩惠個債， 就是一千世間上個銅鈔， 銀子， 馱來還，
jih-dzæ feh-keo næn-kæn ng lin ih-ts'in dong-din tu m-teh-go
實在弗夠。 難問爾連一千銅鈔都嘅得個。」

[1] 此處原書錯印爲 dih-deo-kwun

Hen-li z-ka wô Tia-tia ng zin-deo wô yiu-teh-go nying ky'in nying-kô hyū-to dong-din
漢利是介話， 「爹爹！ 爾前頭話有得個人欠人家許多銅鈔，
ih-pih tu feh-zōng tsiang næn-kæn ngô hyiao-teh ng-go shih-wô z jih-we-go 'ô-tsao ng tsæ-ve t'ing-meng
一筆都弗上賬； 難問我曉得爾個說話是實惠個。 下遭爾再膾聽聞
ngô wô veng-veng feh-ky'in nying-kô keh-cü-ka shih-wô
我話， 份份弗欠人家箇株介說話。」

Ah-tia z-ka wô Hen-li ngô nyūn-z siang-vōng ng ve tsæ kōng keh-cü-ka shih-wô ing-we
阿爹是介話， 「漢利！ 我原是想望爾膾再講箇株介說話； 因為
ah-lah keh-sing nying tu yiu wæn feh wun-go tsa ah-lah bih-ying m-kao tsih-hao zia-zia T'in-Vu do
阿拉箇星人都有還弗^[1]完個債； 阿拉別樣嘅告， 只好謝謝天父大
dz-pe dziang-t'ong jing-næ æ-lin ah-lah ts'a Yia-su tao shū-kæn-zōng læ teng ah-lah wæn keh-sing
慈悲， 長通忍耐哀憐阿拉； 差耶穌到世間上來， 等阿拉還箇星
long-tsong tsa
攏總債。」

[1] 此處原書錯印爲 fhe

IH-PE TSIU

一杯酒

Deo-tsao-ts hyiang-'ô yiu ih-veng nying-kô k'æ ih-bæn væn-tin shû-vi yiu-tin dong-din dæ ih-go
頭遭子鄉下有一份人家，開一爿飯店，勢微有點銅鈿；抬一個
lao-nyüing sang ih-go ng-ts ming-z kyiao-leh Ah-mong
老嫗，生一個兒子，名字叫勒阿蒙。

Keh Ah-mong dzong-siao ts'ong-ming ling-li tso-nying yia 'o-ky'i teng siao-nying-de ih-ngæn feh-we
箇阿蒙從小聰明伶俐；做人也和氣，等小人隊一眼弗會
zao-nyih wa-yiu hyiao-jing tia-nyiang kying-djong tsiang-pe Zông-'ôh doh-shû ts-tsih se-jün m-neh hao
造孽；還有孝順爹孃，敬重長輩。上學^[1]讀書，資質雖然無得好
sön di-ih ky'iah-z pi da-kæ we doh-tin nying-kô tu wô gyi tsiang-læ tsong-we fah-dah
算第一，卻是比大概會讀點。人家^[2]都話其將來總會發達。

[1] 此處原文錯印爲 Zông-'oh

[2] 此處 1852 版錯印爲 nying-ko

Tao-leh jih-ng-loh shû z-'eo gyi-go ah-tia ta-leh Ah-mong tao Fi-lah-t'ih-fi mô-deo ky'i 'ôh
到了十五六歲時候，其個阿爹帶勒阿蒙到非拉鐵非碼頭去學
sang-i Tseo-tsing ih-bæn 'ông-k'eo keh-go 'ông z sing Mô k'æ-go ziu pa sing Mô-go tso sin-sang
生意。走進一爿行口；箇個行，是姓馬開個；就拜姓馬個做先生。
Dzong-ts' yi-'eo keh Ah-mong ziu tso Mô-kô 'ông-li-go 'ôh-sang-ts
從此以後，箇阿蒙就做馬家行裏個學生子。

Gyi-go ah-tia ih-lin læ 'ông-li deng-leh hao-kyi-nyih K'en-kyin Ah-mong læ gyü-deo-teng tso sang-i
其個阿爹一連來行裏庖了好幾日。看見阿蒙來櫃頭頂做生意，
tao yia we-tso zi sing-li ts'eng-ts'eng z-ka wô Gyi ziah-z sang-i 'ôh-dzing ziu hao fah-tin
到夜會做；自心裏忖忖是介話^[1]，「其若是生意學成，就好發點
peng din peh gyi tao zi oh-li-pin ky'i k'æ-tin
本鈿，撥其到自屋裏邊去開店。」

[1] 本句 1852 版爲 ziu du-bi-li zi-ts'eng z-ka wô（就肚皮裏自忖是介話）

Ko-leh kyi-nyih keh Ah-mong-go ah-tia pa-bih sin-sang teng Ah-mong ka wô Ah-mong
過了幾日，箇阿蒙個阿爹拜別先生；等阿蒙介話，「阿蒙！
Ah-mong ng ah-tia iao kyü oh-li ky'i-de ng læ dông-deo 'ông-li ts'in-ding m-nao teng wa-nying ts'eo
阿蒙！爾阿爹要歸屋裏去了。爾來蕩頭行裏，千定無得好等壞人湊
de djông-djông iao kyi-teh Sing-shü-li ih-kyü wô ziu-z Væn-pah teng ôh-go z-ken
隊；常常要記得聖書裏一句話，^[1]就是，凡百等惡個事幹
siang-gying-go tu kæ tso-gyi
相近個，都該做忌。」

[1] 此處 1852 版多「凡類惡者宜戒之。」七個漢字

Ah-tia ky'i ts'eo Ah-mong læ 'ông-li tsao-tsao bô-ky'i dzi-dzi kw'eng gying-gying lih-lih tso
阿爹去之後，阿蒙來行裏，早早爬起，遲遲暍，勤勤力力做
z-ken ping-ts'ia yiu cong-sing dæ tong-kô keh-lah Mô sin-sang pô 'ông-li z-ken long-tsong t'ôh gyi eo
事幹；並且有忠信待東家。箇拉馬先生把行裏事幹，攏總託其；謳
gyi kah-nga siao-sing
其格外小心。

Yiu ih-nyih Ah-mong tao kah-pih 'ông-li ky'i wæn ih-peng shü Keh-bæn 'ông-li yiu ih-go wă 'ôh sang
有一日，阿蒙到隔壁行裏去還一本書。箇月行裏有一個壞學生
ts ming-z kyiao-leh Ah-ngwæn ky'üoh-tsiu c'ô-bæn vu-sô-peh-we Keh Ah-ngwæn k'en-kyin Ah-mong tao
子，名字叫勒阿頑。喫酒叉牌，無所不爲。箇阿頑看見阿蒙到
gyi-go 'ông-li-læ ziu pô tsiu-dong-li sia liang-pe tsiu c'ih-læ ky'ün Ah-mong dô-kô ky'üoh ih-pe
其個行裏來，就把酒桶裏廩兩杯酒出來，勸阿蒙大家喫一杯。

Di-nyi nyih keh wă 'ôh-sang-ts ziu tao Mô-kô 'ông-li læ mông-mông Ah-mong K'eo-k'eo Mô sin-sang
第二日，箇壞學生子就到馬家行裏來望望阿蒙。扣扣馬先生
m-neh læ-kæn tsih-yiu Ah-mong doh-zi zo-kæn
嚙得^[1]來問，只有阿蒙獨自坐問。

[1] 此處 1852 版爲 m̃-meh

Ah-mong k'en-kyin gyi læ ziu bô ky'i-sing ts'ing gyi zo kông-leh kyi-kyü k'ah-t'ao shih-wô
阿蒙看見其來，就爬起身，請其坐^[1]；講勒幾句客套說話。
Hweh-jün ts'eng-ky'i zô-nyi-ts ngô tao gyi-go 'ông-li ky'i gyi yiu tsiu peh ngô ky'üoh kyih-mih-ts gyi
忽然忖起，昨日子我到其個行裏去，其有酒撥我喫；今末子，其
tao ngô-go 'ông-li læ ngô yia kæ wæn gyi-go li dzæ-z Ts-si ts'eng-læ tsiu z tong-kô-go
到我個行裏來，我也該還其個禮，纔是。仔細忖來，酒是東家個。
tong-kô m̃-neh læ-tong ngô dza-hao zi tso cü-i Dæn-z m̃-neh tsiu peh gyi ky'üoh ngô jih-dzæ
東家嚙得^[2]來東，我咋好自做主意？但是嚙得^[2]酒撥其喫，我實在
ko-sing feh-ky'i Tsih-teh pô tsiu-dong-li yiah-z k'æ-ts sia liang-pe tsiu
過心弗去。只得把酒桶裏鑰匙開仔，廩兩杯酒。

[1] 此處 1852 版錯印爲 zô

[2] 此處 1852 版爲 m-meh

[3] 此處 1852 版爲 tsiu-dong，少 li 一字

Zông k'ong-p'ô Mô sin-sang læ hwông-kyih-hwông-mông kying pô yiah-z mông-kyi kwæn-hao tsih-kwu
尚恐怕馬先生來，慌急慌忙，竟把鑰匙忘記關好；只顧
do-leh tsiu eo Ah-ngwæn ky'üoh Keh tsiu-dong-li tsiu ih-ti ih-ti leo-c'ih læ yia feh-læ
馱勒酒，謳阿頑喫。箇酒桶裏酒，一滯一滯漏出來，也弗來

kwu-djôh

顧着。

Ah-ngwæn ky'üoh-leh sæn-pe tsiu z-ka wô Keh tsiu jih-dzæ z hao-go Wô-leh
阿頑喫勒三杯酒，是介話，「箇酒實在是好個。」話勒

ih-sing ziu lih-k'eh we-cün zi-go 'ông-li ky'i-de
一聲，就立刻回轉自個行裏去了。

Mô sin-sang kyü-læ k'en-kyin tsiu-dong-li tsiu yiu-tin leo-c'ih meng Ah-mong wô Ng dzæ-fông yiu
馬先生歸來，看見酒桶裏酒有點漏出，問阿蒙話，「爾纔方有

sia-tsiu m-teh Ah-mong ih-z wô-feh-c'ih ko-leh ih-hyih z-ka wô M-teh Mô
寫酒嘸得？」阿蒙一時話弗出。過了一歇，是介話，「嘸得。」馬

sin-sang zi ky'i pô tsiu-dong kwæn-kwæn-hao
先生自去把酒桶關關好。

Feh siang-tao di-nyi nyih keh Ah-ngwæn tseo-tsing 'ông-li læ teng Mô sin-sang ka wô Ma
弗想到第二日，箇阿頑走進行裏來，等馬先生介話，「賣

ih-dong tsiu peh ah-lah iao ziang zô-nyi-ts Ah-mong peh ngô ky'üoh ih-yiang-go
一桶酒撥阿拉，要像昨日子阿蒙撥我喫一樣個。」

Ah-mong bông-pin lih-tong ih-ngæn feh-hyang Mô sin-sang deo nyin-cün k'en gyi ih-k'en dæn-z Mô
阿蒙旁邊立東，一眼弗響。馬先生頭扭轉看其一看；但是馬

sin-sang se-tsih m-neh wô gyi keh Ah-mong min-k'ong ky'iah 'ong-leh m-c'ü ky'i
先生雖即嘸得話其，箇阿蒙面孔卻紅勒嘸處去。

Teng Mô sin-sang tseo-c'ih-ky'i z'-eo kw'a-kw'a tseo-tao Ah-ngwæn 'ông-li eo gyi tsæ teng Mô sin-sang
等馬先生走出去時候，快快走到阿頑行裏，謳其再等馬先生

ka wô Zô-nyi-ts-go tsiu feh-z Ah-mong sia-peh ngô ky'üoh-go z ngô zi sia-go Keh
介話，「昨日子個酒，弗是阿蒙寫撥我喫個，是我自寫個。」箇

Ah-ngwæn siao-siao ka wô Ng ts'ing-ts'ing ngô ngô ziu teng ng ka ky'i wô Ah-mong tsih-hao
阿頑笑笑介話，「爾請請我，我就等爾介去話。」阿蒙只好

ing-dzing Keh Ah-ngwæn ziu teng Mô sin-sang ka wô Keh-nyih pao-'ông tsiu-dong-li tsiu leo-c'ih
應承。箇阿頑就等馬先生介話，「箇日寶行^[1]酒桶裏酒漏出，

Ah-mong feh-zing sia-ko jih-dzæ z ngô-zi sia-go feh-z gyi shih-hwông
阿蒙弗曾寫過，實在是我自寫個；弗是其說謊。」

[1] 此處 1852 版爲 kwe-'ông

Mô sin-sang be liang-go 'òh-sang-ts mun-sæn en-s hong-p'in keh-lah dzing-gyiu siang-sing
馬先生被兩個學生子，瞞三暗四，哄騙，箇拉仍舊相信

Ah-mong

阿蒙。

Ah-mong kyî-kying ing-dzing Ah-ngwæn ky'üoh tong-dao m-neh dong-din yi feh-hao tao ah-tia u-sen ky'i
 阿蒙既經應承阿頑 喫 東道； 嚙得銅鈿， 又弗好到阿爹烏碎去
 t'ao tsæ-sæn ts'eng-læ tsih-teh pô 'ông-li dzin-gyü-li-go dong-din t'eo-bun ky'i leh liang-pah Ah-mong
 討^[1]， 再三忖來， 只得把行裏錢櫃裏個銅鈿偷伴去了兩百。 阿蒙
 t'eo-leh dong-din teng Ah-ngwæn dô-kô tsiu-kwun-tin-li ky'üoh tong-dao Tong-dao ky'üoh-hao Ah-ngwæn eo
 偷了銅鈿， 等阿頑大家酒館店裏 喫 東道。 東道喫好， 阿頑謳
 Ah-mong dô-kô ky'i c'ô-bæn Ah-mong ih-ts'eng keh tao yia hao t'ông-jün ngô ying-leh-tin pô dong-din
 阿蒙大家去叉牌。 阿蒙一忖， 箇倒也好； 倘然我贏了點， 把銅鈿
 dzing-gyiu hao en-leh dzin-gyü-li ka m nying we teh-cü
 仍舊好安勒錢櫃裏； 介無人會得知。

[1] 此處 1852 版爲 iao

Feh siang-tao c'ô-bæn c'ô-leh sæn-s cün tsih-we shü feh-we ying fi-dæn tong-dao dong-din
 弗想到叉牌叉勒三四轉， 只會輸， 弗會贏； 非但東道銅鈿
 wæn-feh-læ lin tu-shü-go dong-din yi ky'in-leh yiu-ho M shih-fah tsih-teh tao 'ông-li dzin-gyü-li tsæ
 還弗來， 連賭輸個銅鈿又欠勒有夥。 嚙設法， 只得到行裏錢櫃裏再
 ky'i t'eo-tin wæn-leh shü-din tsæ tu 'oh-tsia we ying yia vi-k'o-cü ka-ni hao-ky'i wæn
 去偷點， 還了輸鈿， 再賭， 或者會贏， 也未可知， 介呢好去還
 t'eo-læ-go dong-din sæn-leh Mô sin-sang teh-cü
 偷來個銅鈿， 省勒馬先生得知。

'Ah-li hyiao-teh yi shü-diao Keh Ah-mong tsiing-tsing m-fah wô yi wô-feh-c'ih kw'eng yi
 何裏曉得又輸掉！ 箇阿蒙真正嚙法； 話， 又話弗出； 睏， 又
 kw'eng-feh-joh ziu yia-tao pun-yia-ko ky'ing-ky'ing bô-ky'i-læ ih feh-tsôh nyi feh-hyih sông-sing t'eo-leh
 睏弗熟。 就夜到半夜過輕輕爬起來， 一弗作， 二弗歇， 爽性偷了
 nyi-pah kw'e yang-dzin lin-yia tao tu-dziang-li ky'i tu Ah-mong sing-li z-ka wô Ziah keh-tsao tu
 二百塊洋錢， 連夜到賭場裏去賭。 阿蒙心裏是介話， 「若箇遭賭
 ying-de long-tsong hao wæn 'ô-tsao ngô ih-ding feh-ky'i tu-de Feh siang-tao keh-vah yi shü-de pô
 贏了， 攏總好還。 下遭我一定弗去賭了。」 弗想到箇伐又輸了； 把
 nyi-pah kw'e yang-dzin shü-leh lah-t'ah kying-kwông
 二百塊洋錢輸勒邐邐鏡光。

Tao t'in-liang Ah-mong dzæ-fông tseo-kyü 'ông-li ko-leh ih-zông Mô sin-sang yia tseo-tsing 'ông-li
 到天亮， 阿蒙纔方走歸行裏。 過了一晌， 馬先生也走進行裏
 læ-de teng Ah-mong wô Dzin-gyü-li yiu nyi-pah kw'e yang-dzin ng hao do-tao dzin-tin-li ky'i
 來了； 等阿蒙話， 「錢櫃裏有二百塊洋錢， 爾好馱到錢店裏去
 dzeng hao c'ih-tin li-sih ziah li-sih zông-lôh kông feh ming-bah ngô ze-siu tao dzin-tin-li zi ky'i
 存， 好出點利息。 若利息上落， 講弗明白， 我隨手到錢店裏自去
 kông
 講。」

Ah-mong sing-li ih ts'eng Keh-tsao dza long-fah Ziah-z feh ky'i k'ong-p'ô Mô sin-sang iao zi læ do
阿蒙心裏一忖，箇遭咋弄法！若是弗去，恐怕馬先生要自來馱
yang-dzin ziah-z ky'i yi k'ong-p'ô Mô sin-sang tao dzin-tin ky'i k'ong li-sih z'ong-lôh lu-c'ih mô-kyiah læ
洋錢；若是去，又恐怕馬先生到錢店去講利息上落，露出馬腳來。
dza tang-sôn ni Hweh-jün siang-tao Mô sin-sang yiu dong-din dzeng-læ bih-bæn dzin-tin feh-jü mao-sia Mô sin-sang
咋打算呢？忽然想到馬先生有銅鈿存來別月錢店。弗如冒寫馬先生
z-den tao keh-bæn dzin-tin ky'i do nyi-pah kw'e yang-dzin hao ti keh-go ky'üih
字頭，到箇月錢店去馱二百塊洋錢；好抵箇個缺。

Feh-siang-tao keh-bæn dzin-tin kwun k'en-k'en z-den pih-tsih feh-te pô Ah-mong liu-djü ts'a
弗想到^[1]箇月錢店倌看看字頭筆跡弗對，把阿蒙留住^[2]；差
nying eo Mô sin-sang ih-læ ziu meng-ky'i dzing-yiu Ah-mong tsih-teh ih-ih tsiao-jing Mô sin-sang ziu
人謳馬先生一來^[3]，就問起情由。阿蒙只得一一招認。馬先生就
pô Ah-mong song-peh kwun-fu bæn gyi Kwun-fu ziu ky'ih gyi lôh lao-kæn
把阿蒙送撥官府辦其。官府就挈其落牢監。

[1] 此處 1852 版爲 Feh-siang，少 tao 一字

[2] 此處錯印爲 liu-jü

[2] 此處 1852 版爲 ts'a nying eo Mô sin-sang læ. Mô sin-sang ih-læ, (差人謳
馬先生來。馬先生一來，)

Ah-mong læ lao-kæn kwæn-leh jih-to nyin Gyi k'æ-deo tseo-tsing lao-kæn z-'eo ngæn-li beh-c'ih z-ka
阿蒙來牢監關了十多年。其開頭走進牢監時候，眼淚湊出是介
wô Æ Ngô tsong-z be keh ih-pe tsiu sô-'æ
話，「唉！我總是被箇一杯酒所害。」

Yiu nying p'i-bing z-ka wô Væn-pah nying feh-z ih-z-li ziu w'a tao gyih-deo tsong-z dzong
有人批評，是介話，凡百人弗是一時裏就壞到極頭。總是從
ih-ngæn w'a ka ky'i-deo Da-iah Ah-mong gyi di-ih-ying ts'o z tong-kô feh læ-tong pô tong-kô tsiu ts'ing
一眼壞介起頭。大約阿蒙其第一樣錯，是東家弗來東，把東家酒請
nying-k'ah feh ts'eng tong-kô se-tsih m-meh k'en-kyin Tsing Jing tsæ-ve m-neh k'en-kyin-go
人客。弗忖東家雖即無沒^[1]看見，真神再猶無得看見個。

[1] 此處 1852 版爲 m-neh

Di-nyi yang ts'o-c'ü z gyi shih-hwông Tong-kô meng gyi z-'eo ziah k'eng tsiao-jing be tong-kô
第二樣錯處，是其說謊。東家問其時候，若肯招認，被東家
tsah-vah lih-k'eh kæ-ko wa læ-leh-gyi Næn-kæn ih tseo-tsing w'a-go u-sen ziu feh neng-keo
責罰，立刻改過，還來勒及。難問一走進壞個烏碎，就弗能夠

tseo-c'ih-læ s-teh ih-go hao-hao siao-nying cong-sing long-wæn

走出來；使得一個好好小人，忠信弄環。

K'o-sih k'o-sih Shü-kæn-zóng mi-'òh-go z-ken tsong-z yiu-go Keh-lah Yia-su kao meng-du
可惜！可惜！世間上迷惑個事幹總是有個。箇拉^[1]耶穌教門徒

tao-kao shih-wô ziu-z M-nao peh ngô ziu mi-'òh keh ih-kyü ah-lah tông-kæ sing-li
禱告^[2]說話，就是「無得好撥我受迷惑」箇一句，阿拉當該心裏

kyi-teh-lao vi-min ziang Ah-mong ka ih-z-li long-dzæn 'eo-deo ih-sang ih-si ao-feh-cün lin
記得牢^[3]。未免像阿蒙介，一時裏弄賺，後頭一生一世懊弗轉；連

tso gyi tia-nyiang cü-kwu yia dô-kô hwe-ky'i
做其爹孃主顧也大家晦氣。

[1] 此處 1852 版爲 Keh-leh

[2] 此處 1852 版爲 tao-kao-go

[3] 此處 1852 版爲 kyi-leh-lao

SE-LAH TENG HÆN-NAH

雖拉等喊哪

Yiu ih-tsao li-pa-nyih ih-go nyiang-ts ming-z kyiao-leh Se-lah iao tao shü-vông-li ky'i teng
有一遭禮拜日，一個娘子，名字叫勒雖拉，要到書房裏去，等

Hæn-nah oh-li ka tseo-ko Hæn-nah k'en-kyin-gyi eo gyi z-ka wô Ng iao tao 'ah-li ky'i
喊哪屋裏介走過。喊哪看見其，謳其是介話，「爾要到何裏去？」

Se-lah wô Ngô iao tao shü-vông-li ky'i gyi i-pin ky'i i-pin ing Hæn-nah wô
雖拉話，「我要到書房裏去。」其依邊去，依邊應。喊哪話，

Mæn-tin ky'i ng dza-we ka læ-feh-gyi ni Wa tsao-de Se-lah lih-lôh wô Hæn-nah
「慢點去。爾咋會介來弗及呢？還早了。」雖拉立落話，「喊哪，

ng i-zông c'ün-hao-de feh Hæn-nah z-ka wô Kw'a-de ng tseo-tæn-zông-læ ngô sing-sin
爾衣裳穿好了弗？」喊哪是介話，「快了。爾走帶上來；我新鮮

i-zông peh ng k'en-k'en ziu-z ah-lah yi-mô peh ngô-go
衣裳撥爾看看，就是阿拉姨孃撥我個。

Se-lah-go ah-nyiang tsao feng-fu gyi m-nao yiu-lu wa-yiu m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de
雖拉個阿孃早吩咐其無得好遊路，還有無得好等喊哪湊隊；

ing-we gyi z læn-do siao-nyiang tsih-kwu na-'o dziang-t'ong la-'òh feh-k'eng doh-shü Se-lah se-tsih
因爲其是懶惰小娘，只顧撈和，長通賴學，弗肯讀書。雖拉雖即

hyiao-teh ah-nyiang feh-hyü gyi tseo-tsing Hæn-nah oh-li ing-we gyi sing-li iao k'en keh-go i-zông keh-lah
曉得阿孃弗許其走進喊哪屋裏，因為其心裏要看箇個衣裳，箇拉
kô-hyi-deo iao teng Hæn-nah s-s deo Se-lah sing-li ts'eng-ts'eng tseo-tsing ih-zông iao-bông yia
假戲頭要等喊哪梳梳頭，雖拉心裏忖忖，走進一晌，要防也
m-kao ping-ts'ia hao 'eo-leh Hæn-nah dô-kô tao shü-vông li ky'i Se-lah ziu peng-zông leo-teng tao Hæn-nah
嘸告；並且好候勒喊哪大家到書房裏去，雖拉就奔上樓頂到喊哪
u-sen ky'i K'en-kyin keh ôh-hao-k'en-go i-zông se-tsih gyi cü-pô feh wô c'ih sing-li z feh
烏碎去。看見箇惡好看個衣裳，雖即其嘴巴弗話出，心裏是弗
shông-kw'a Tsæ deng ih-zông Se-lah pô gyi siu-li do-tih i-zông gwæn-leh Hæn-nah min-zông li z-ka
爽快。再庵一晌，雖拉把其手裏馱的衣裳攢勒喊哪眠牀裏，是介
wô 'Eh-yia Keh-tsao dza kyih-sah Ky'in tsao-de Yi-kying kyiut-tin cong k'ao-ko ih-k'eh de
話，「嗑呀！箇遭咋結煞？欠早了！已經九點鐘敲過一刻了。」
Hæn-nah z-ka wô 'E yiu ka t'in-wô Mæn-tin teng ngô deo s-s hao ping-ts'ia ah-lah
喊哪是介話，「哎，有介天話！慢點，等我頭梳梳好。並且阿拉
z-ming-cong z tseo-leh kw'a
自鳴鐘是走勒快。」

Se-lah sing-hyü-deh-tsin teng gyi ing-we gyi hyiao-teh feh i-jing do-nying shih-wô z wä 'Eo-deo gyi
雖拉心虛突顫等其，因為其曉得弗依順大人說話是壞。後頭其
ts'ia-kwu teng Hæn-nah kông yang-yang 'æn-wô lin-tsih doh-shü z-ken tu mông-kyi-de Teng-tao Hæn-nah ah-nyiang
且顧等喊哪講樣樣閒話，連即讀書事幹都忘記了。等到喊哪阿孃
tseo-læ z-ka wô Ng keh-sing nyiang-ts-den kyih-mih-ts shü wa-z ky'i doh feh-ky'i doh
走來是介話，「爾箇星娘子頭，今末子書還是去讀，弗去讀？」

Se-lah z-ka wô Ô-üô Keh-zông z dza z-tsin Hæn-nah i-pin siao z-ka
雖拉是介話，「哦嘅！箇晌是咋時節？」喊哪依邊笑，是介
wô Keh-tsao z ih-ding læ-feh-gyi de Ah-lah kyih-mih shü sông-sing vong ky'i doh de dô-kô tao
話，「箇遭是一定來弗及了。阿拉今末，書爽性留去讀了；大家到
din-deo ky'i hyi-hyi-de
田頭去嬉嬉了。」

Se-lah z-ka wô Ngô næn-kæn z dza long-fah Ah-nyiang teh-cü tsing-tsing iao
雖拉是介話，「我難問是咋弄法？阿孃得知，真真要
væn-kwæn Hæn-nah wô Ng ah-nyiang dza-we teh-cü ni Kw'a-sing-tin mao-ts ta-leh gyi
犯關。」喊哪話，「爾阿孃咋會得知呢？快星點帽子帶勒其，
dô-kô hao ky'i ao hwô ky'i tsæ deng ih-zông keh-sing nying long-tsong iao tao li-pa-dông-li ky'i k'ong-p'ô
大家好去拗花去；再庵一晌箇星人攏總要到禮拜堂裏去；恐怕
p'ong-djôh ng-go ah-tia ah-nyiang teng sin-sang
碰着爾個阿爹、阿孃等先生。」

Se-lah ông-sah z-ka wô Gyi-lah li pa-dông li m-neh k'en-kyin ngô feh-tsiao dza iao mao-ün
雖拉快煞是介話，「其拉禮拜堂裏嘸得看見我，弗照咋要媚怨
ngô keh z-ken ih-ding mun-feh-ko Hæn-nah wô Gyi-lah tön-jün feh hyiao-teh-go t'eo-p'ô ng
我。箇事幹一定瞞弗過。」喊哪話，「其拉斷然弗曉得個。偷怕爾

ah-nyiang meng ng shih-wô ng tsih wô siao nying z-ka to ngô zo-leh 'eo deo keh-lah m-neh
阿孃問爾說話，爾只話，小人是介多，我坐勒後頭，箇拉嘸得
k'en-kyin ngô Se-lah z-ka wô Ka tao hao wô tsih-leh Hæn-nah wô Vong
看見我。」雖拉是介話，「介倒好話。只勒.....」喊哪話，「留
tsih-leh tsih-leh tsæ z ih-k'eh hwô hao m-neh de ngô z iao ky'i dæn-ming ng ky'i feh ky'i Gyi
只勒，只勒；再是一刻花好嘸得了。我是要去；但明爾記弗去。其
pin-tseo pin peng-lôh leo-'ô
邊走，邊奔落樓下。」

Se-lah lih-ts ts'eng-ts'eng ah-nyiang shih-wô wa-yiu ts'eng-ts'eng feh siu li-pa-nyih z go wâ
雖拉立仔，忖忖阿孃說話；還有忖忖弗守禮拜日是個壞
nyiang-ts ôh-ziang feh-ken ky'i ing-we yi ts'eng-tao ôh-hao-k'en hwô tsih-hao i-leh Hæn-nah shih-wô keng-leh
娘子，惡像弗敢去因為又忖到惡好看花，只好依勒喊哪說話，跟勒
gyi dô-kô ao-hwô ky'i K'en-kyin keh-sing hwô jih-dzæ nao-nyih ih-z-li tseo-feh-k'æ Teng-tao Se-lah ky'i
其大家拗花去。看見箇星花實在鬧熱，一時裏走弗開。等到雖拉歸
oh-li ky'i k'eo-k'eo gyi tia-nyiang læ-kæn ky'üoh-væn
屋裏去，扣扣其爹孃來間喫飯。

Ah-nyiang k'en-kyin z-ka wô Ng keh-tsao yia we læ-de soh z-ken peh ng ka dzi
阿孃看見是介話，「爾箇遭也會來了。啥事幹撥爾介遲？」
Se-lah deo eo-ts feh-ing gyi Gyi tia-nyiang ngæn-tsing ts'ing-ting-ting k'en gyi hyiao-teh gyi pih-ding yiu soh-go
雖拉頭謳仔弗應其。其爹孃眼睛清叮叮看其，曉得其必定有啥個
yün-kwu ziu wô Ngô siang-vông ng ve yiu-lu ngô læ li-pa-dông li m-neh k'en-kyin ng ng
緣故；就話，「我想望爾膾遊路。我來禮拜堂裏嘸得看見爾；爾
tsong-kyiu zo-læ 'ah-li Se-lah min-k'ong 'ong-ky'i-læ z-ka wô Ngô ngô zo Sin-sang
總究坐來何裏？」雖拉面孔紅起來是介話，「我.....我坐.....先生
eo ngô zo 'eo-pe nying z-ka to
謳我坐後背，人是介多。」

Ah-nyiang eo gyi væn ky'üoh-leh kw'a k'ong-p'ô 'ô-pun-nyih shü-vông-li ky'i yi læ-feh gyi Se-lah
阿孃謳其飯喫勒快，恐怕下半日書房裏去又來弗及，雖拉
hyüong-kwun-deo bih-bih-t'iao væn ky'üoh-feh-lôh ing-we gyi hyiao-teh zông-pun-nyih 'ang-we z tso-dzæn de
胸 腕 頭^[1]蹦蹦跳，飯喫弗落；因為其曉得上半日行為是做賺了。
keh-lah gyi kw'a-kw'a tao shü-vông-li ky'i
箇拉其快快到書房裏去。

[1] 此處原文錯印爲 hyüong-kwun-keo

Sin-sang ih-kyi k'en-kyin gyi z-ka wô Se-lah ng dza-we zông-pun-nyih feh-læ doh-shü
先生一記看見其，是介話，「雖拉，爾咋會上半日弗來讀書
ni Se-lah hong-p'in z-ka wô Ngô ah-nyiang m-neh peh ngô læ Sin-sang wô Dza-we
呢？」雖拉哄騙是介話，「我阿孃嘸得撥我來。」先生話，「咋會
m-neh peh ng læ Gyi wô Ah-lah ah-nyiang kyih-mih t'in-nyiang næn-ko-kæn
嘸得撥爾來？」其話，「阿拉阿孃今末天亮難過間。」

Se-lah yia-'òh fông-c'ih p'ong-kyin Hæn-nah gyi wô Ah-lah kyih-mih kyì-kao tao yüong-leh
雖拉夜學放出，碰見喊哪，其話，「阿拉今末計較倒用勒
hao-go 'ò li-pa tsæ z-ka tso ng k'eng feh Se-lah deo ngah-ngah sing-li feh shông-kw'a
好個。下禮拜再是介做，爾肯弗？」雖拉頭扞扞，心裏弗爽快，
ziu li-k'æ Hæn-nah kw'a-kw'a tao oh-li ky'i Gyi tseo-tsing oh-lô k'en-kyin ah-nyiang iu-meng siang-mao
就離開喊哪，快快到屋裏去。其走進屋落，看見阿孃憂悶相貌，
meng-meng gyi z-ka wô A-m ng soh-go z-ken Ah-nyiang ing gyi wô Teng ng
問問其是介話，「阿姆，爾啥個事幹？」阿孃應其話，「等爾
tia-tia læ ng we teh-cü gyi
爹爹來，爾會得知其。」

Se-lah t'ing-meng ah-nyiang ka wô hah-sah de ing-we hyiang-djông gyi ah-nyiang m-neh ka
雖拉聽聞阿孃介話，嚇煞了。因為向常其阿孃無得介
siang-mao gyi ah-tia li-pa-nyih yia ve tseo-c'ih-ky'i gyi zông-k'ong-p'ô ah-tia læ-kæn tang-t'ing gyi tso-go
相貌；其阿爹禮拜日也齎走出去。其尚恐怕阿爹來間打聽其做個
z-ken
事幹。

'Eo-deo gyi ah-tia læ-de Se-lah sing bih-bih-t'iao Teng-tao gyi ah-tia zo-lôh ky'üoh-dzô m-kao
後頭其阿爹來了。雖拉心蹦蹦跳。等到其阿爹坐落喫茶，嚙告
wô-soh Se-lah sing shü-vi kw'un ih-ngæn Teng dzô ky'üoh-hao Se-lah lih-ky'i-læ iao ky'i kw'eng ky'i gyi
話啥；雖拉心勢微寬一眼。等茶喫好，雖拉立起來要去咽去。其
ah-tia p'ô-p'ô siang-mao teng gyi z-ka wô Se-lah ng zo-tæn-lôh ng-go w'a-c'ü ngô yi-kying
阿爹怕怕相貌等其是介話，「雖拉，爾坐帶落。爾個壞處我已經
teh-cü na-p'ô ng teng Hæn-nah yüong dza-hao kyì-kao iao p'in ah-lah p'in-feh-læ
得知。哪怕爾等喊哪用咋好計較要騙阿拉騙弗來。」

Se-lah ziu k'oh-c'ih-læ z-ka wô Ô-üô Tia-tia 'e nyiao-nyiao ngô ngô dzong
雖拉就哭出來，是介話，「哦嘅！爹爹哎！饒饒我。我從
m-neh sing ka næn-ko ko
嚙得心介難過過。」

Ah-tia wô Ngô hyiao-teh ng-go sing tsæ-ve feh næn-ko yiu-ze pih-ding ziu-næn ngô
阿爹話，「我曉得爾個心再齎弗難過。有罪，必定受難，我
wô-hyang ng dao kyih-mih ng tso-ko-go feh-z siao-siao z-ken ngô hao nyiao ng Se-lah t'ing
話向爾道；今末爾做過個，弗是小小事幹，我好饒爾。」雖拉聽
ah-tia kao-hyüing k'oh-sah de 'eo-deo pô long-tsong tso-ko z-ken tu tsiao-c'ih-læ de Gyi ah-tia wô
阿爹教訓哭煞了；後頭把攏總做過事幹都招出來了。其阿爹話，
Ng deo ih-ky'i feh-kæ cü-i k'ô-feh-ding tseo-tsing Hæn-nah oh-li ky'i ng hyiao-teh ngô tsao feng-fu
「爾頭一起，弗該主意柯弗定，走進喊哪屋裏去。爾曉得我早吩咐
ng m-nao teng keh-go w'a nyiang-ts ts'eo-de Tsing Jing lih-fah ka wô Iao i-jing do-nying
爾嚙得好等箇個壞娘子湊隊。眞神律法介話，要『依順大人』
shih-wô ng næn-kæn feh-i Ziu-z Hæn-nah k'eng t'ing ng shih-wô dô-kô tao shü-vông-li ky'i ng
說話，爾難間弗依。就是喊哪肯聽爾說話，大家到書房裏去，爾

yia-z yiu-ze ing-we ng feh-t'ing feng-fu kao ng-noh m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de Ng kyi-kying
 也是有罪；因為爾弗聽吩咐，教爾儂嚟得好等喊哪湊隊。爾既經
 hyiao-teh zi-go meng-veng ng wa-we feh kwu-djôh feh siu li-pa-nyih wa-yiu kông hwông-wô iao siang
 曉得自個門份，爾還會弗顧着；弗守禮拜日。還有講謊話，要想
 tsô-kæ zi-go ǝ-c'ü Se-lah ng næn dao feh hyiao-teh Tsing Jing deng-nyih iao sing-p'un keh-sing z-ken
 遮蓋自個壞處。雖拉！爾難道弗曉得真神庵日要審判箇星事幹
 ni Djün-dao-shü jih-ih tsông jih-kyiu tsih wa-yiu Pao-lo kyi Yi-feh-sô shü di-ng
 呢？〈傳道書〉十一章，十九節，還有〈保羅寄以弗所書〉第五
 tsông di-loh tsih z-ka wô We-leh keh-sing z-ken Tsing Jing-go ô-wông z kông-lôh peh feh
 章，第六節，是介話，『爲了箇星事幹，真神個慳惶是降落撥弗
 i-jing cü-kwu-go sing-zông Wa-yiu Iah'en Meh-z-loh nyiæn-ih tsông di-pah tsih yiu wô
 依順主顧個身上。』還有〈約翰默示錄〉廿一章，第八節，有話，
 Væn-pah kông hwông-wô cü-kwu pih-ding læ liu-wông yin-siao læ-kæn dziah-go wu li-hyang ziu kw'u-næn
 『凡百講謊話主顧必定來硫磺延燒來間着個湖裏向受苦難。』』

Se-lah 'eo-deo z tsing-tsing wông-k'ong nying-tsing ao-hwe Teng ah-tia kông-hao ziu tseo-tsing
 雖拉後頭是真真惶恐^[1]，認真懊悔，等阿爹講好，就走進
 zi-go vông-li ky'i t'ôh Yiæ-su kong-lao gyiu Tsing Jing nyiao-diao gyi-go ze ing-we væn-pah væn-ze-go
 自個房裏去，託耶穌功勞，求真神饒掉其個罪；因為凡百犯罪個
 nying iao siang gyi go ze hao nyiao-diao teng sing li-hyang teh-djôh en-loh tsih-yiu k'ao-djôh Yiæ-su
 人要想其個罪好饒掉，等心裏向得着安樂，只有靠着耶穌。

[1] 此處原文錯印爲 wông-k'ông

'Eo-deo Se lah teng-tao nyin-kyi do djông-djông ve mông-kyi keh-go nyih-ts ôh-ziang ih-go
 後頭雖拉，等到年紀大，常常癡忘記箇個日子。惡像一個
 tsih-le ih k'en-kyin gyi ziu ts'eng-tao zin-deo-go ze tön-tön feh-ken tsæ ky'i væn
 漬沫；一看見其，就忖到前頭個罪，斷斷弗敢再去犯。